

O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATISH IQTISODIYOTINI
RIVOJLANTIRISH

Amirov Temur Mashrab o'g'li

SamISI "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi asisstanti

Annotatsiya Ushbu maqolada O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning dolzarbligi, uning asosiy yo'nalishlari va xususiyatlari tahlil qilinadi. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, raqamli xizmatlar, biznes-inkubatorlar va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanish masalalari yoritiladi.

Kalit so'zlar: xizmat ko'rsatish, innovatsiya, raqamli texnologiyalar, startup, biznes-inkubator,

O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo'nalishlaridan biri xizmat ko'rsatish sohasini modernizatsiya qilish va innovatsion faoliyatni rivojlantirishdir. Xizmatlar sektori xalqaro tajribada iqtisodiyotning yetakchi tarmoqlaridan biri sifatida tanilgan bo'lib, O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonning xizmat ko'rsatish sohasi rivojlanishi innovatsion faoliyat va texnologiyalarni joriy etish, raqamli iqtisodiyotga o'tish, yangi biznes-modellarni yaratish va xizmatlar sifatini yaxshilash kabi omillar bilan chambarchas bog'liqdir.

Dunyo bo'ylab xizmat ko'rsatish sektori innovatsiyalarni amalga oshirish orqali o'zining raqobatbardoshligini oshirishga harakat qilmoqda. Innovatsion faoliyatni joriy etishning asosiy tamoyillari raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirish, sun'iy intellekt, vaqti-vaqti bilan yangilanadigan biznes-modellarni ishlab chiqish kabi omillarni o'z ichiga oladi. Boshqa mamlakatlar xizmat ko'rsatish sohasida muvaffaqiyatli innovatsiyalarni amalga oshirgan bo'lsa-da, O'zbekistonning o'ziga xos sharoitlari mavjud, bu esa innovatsion faoliyatni rivojlantirishni maxsus yondashuvni talab qiladi. O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari sifatida quyidagilarni keltirib o'tishimiz mumkin:

1. **Raqamli transformatsiya va texnologiyalarning joriy etilishi:** So'nggi yillarda O'zbekiston xizmat ko'rsatish sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etishga katta e'tibor qaratilmoqda. Mamlakatda internet va mobil ilovalar orqali xizmatlar ko'rsatilishining o'sishi, raqamli tijoratning rivojlanishi xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Elektron tijorat (e-commerce) va mobil to'lov tizimlarining rivojlanishi yangi xizmat turlarining paydo bo'lishiga olib keldi.

2. **Innovatsion biznes-modellar:** Xizmat ko'rsatish sohasida yangi biznes-modellar va xizmatlar yaratish muhim omil bo'lmoqda. Masalan, "on-demand" xizmatlari, masofaviy ta'lim, turizm va sog'liqni saqlash kabi sohalarda innovatsion yondashuvlar o'rganilmoqda. Klasterlashtirish va shaxsiylashtirilgan xizmatlar, ya'ni har bir mijozga individual yondashuv, biznesdagi raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

3. **Yashil va barqaror rivojlanish:** Barqaror rivojlanish, ekologik toza va energiya samarali xizmatlar ko'rsatishga qaratilgan innovatsiyalar katta e'tibor qaratilmoqda. Ko'pgina kompaniyalar ekologik jihatdan toza xizmatlarni taklif qilishga harakat qilmoqda, masalan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini xizmatlarda qo'llash. Xizmat ko'rsatish sohasida yashil iqtisodiyotga asoslangan innovatsion yondashuvlar ham kengaymoqda.

4. **Xalqaro hamkorlik va transferni ilg'or texnologiyalar:** O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasidagi innovatsiyalarni rivojlantirishda xalqaro hamkorlik katta ahamiyatga ega. O'zbekistonning ko'plab sohalarda xorijiy investorlar va kompaniyalar bilan hamkorlik qilish imkoniyatlari kengaymoqda. Bu esa, o'z navbatida, xalqaro tajriba va ilg'or texnologiyalarni mamlakatga olib kirish va mahalliy sharoitga moslashtirish imkonini beradi. Xalqaro tashkilotlar tomonidan taqdim etilgan grantlar, o'quv dasturlari va amaliy maslahatlar ham innovatsiyalarni joriy etishning muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

4. **Mahalliy sharoitga moslashtirish va madaniy o'ziga xoslik:** O'zbekistonning xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalarni amalga oshirishda uning ijtimoiy va madaniy o'ziga xosliklari ham muhim rol o'ynaydi. Har bir mamlakatda xizmatlar sektori turli xil ehtiyojlarga, urf-odatlariga va madaniy an'analarga asoslanadi. O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalarni amalga oshirishda mahalliy ehtiyojlar va ijtimoiy omillarni inobatga olish zarur. Masalan, ta'lim, sog'liqni saqlash va turizm kabi sohalarda xizmat ko'rsatishning innovatsion shakllari milliy madaniyat va an'analarni hisobga olgan holda ishlab chiqilmoqda.

5. **Ta'lim va malaka oshirish:** Xizmat ko'rsatish sohasidagi innovatsiyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun yuqori malakali kadrlar tayyorlash zarur. O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalarni joriy etish uchun kadrlar tayyorlash tizimi yangilanmoqda. O'quv markazlari va mutaxassislarni tayyorlash kurslari orqali xodimlarning raqamli ko'nikmalarini oshirishga alohida e'tibor berilmoqda. Boshqa tomondan, ta'lim tizimida yangi texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar asosida malaka oshirish kurslari tashkil etilmoqda.

6. **Davlat qo'llab-quvvatlashi va rag'batlantirish siyosati:** O'zbekiston hukumati tomonidan innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun yaratilgan qulay tashkiliy va huquqiy sharoitlar xizmat ko'rsatish sohasidagi yangi texnologiyalarni joriy etishga imkon yaratmoqda. Davlat tomonidan qabul qilingan soliq imtiyozlari, subsidiyalar, grantlar va rag'batlantirish dasturlari yangi texnologiyalarni amalga oshirishga yordam beradi. Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalarni rivojlantirishga qaratilgan davlat dasturlari va loyihalariga e'tibor qaratilmoqda.

Xulosa qilib, O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni rivojlantirish jarayoni turli omillar tomonidan boshqarilmoqda. Yangi texnologiyalarni joriy etish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish, mahalliy ehtiyojlarni hisobga olish, davlatning qo'llab-quvvatlashi va ta'lim tizimini modernizatsiya qilish kabi xususiyatlar mamlakatda xizmat ko'rsatish sohasining innovatsion rivojlanishiga yordam bermoqda. Shu bilan birga, innovatsiyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishda tizimli yondashuv va barcha sohalarda

integratsiyalashgan strategiyalarni ishlab chiqish zarur. Bu esa, o'z navbatida, O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini oshirishga va xalqaro bozorga chiqish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari.
2. Iqtisodiy tadqiqotlar va innovatsiyalar markazi materiallari.
3. Xalqaro iqtisodiy va texnologik rivojlanish bo'yicha ilmiy maqolalar va tadqiqotlar.